

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 8

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVA: 25-67 in 25-67
POSLOVALNICA CFI IF Prešernova 3 tel. 280
POŠTNI ČRKOVI RACIJA 11 400

Maribor, četrtek 11. januarja 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din

Cena
din 1--

Vojna mrzlica na Švedskem

Vedno večji pritisk za aktivno vojaško pomoč Finski — Odkrita švedska in norveška komunistična špijonaža in sabotaža — Švedski parlament izglasoval prve zakone za varnost in obrambo domovine

STOCKHOLM, 11. januarja. Exchange Telegraph. V političnih krogi švedske metropole se pojavljajo znaki, da zajema Švedsko vojna mrzlica in da je samo še vprašanje časa, kdaj bo sledila odkrita vojaška pomoč Finski. V tisku, radiu in predavanjih se opozarja švedski narod na nevarnost, ki grozi skandinavskim državam, ako Sovjetska zveza zmaga nad Finci. Švedski listi objavljajo na vidnem mestu tudi izjavo polkovnika Pietra, ki opozarja Švede, da je treba sovjetske čete zaustaviti na Karelijski ožini, ali pa nastane direktna nevarnost za svobodo in obstoj Švedske. Polkovnik opozarja na švedsko-ruske odnose iz leta 1809. in 1918. in pravi, da Švedska ne sme dovoliti ponovitve tistih nemilih dogodkov, ko so ji bili Rusi sosedji. Posebno močno se pa čuti tudi vpliv propagande iz tujih virov, ki pripravljajo Švedsko za nastop proti Sovjetski zvezi.

Delovanje švedskih komunistov

STOCKHOLM, 11. januarja. Exchange Telegraph. Na Švedskem je bila odkrita komunistična zarota, ki daje tisku »Stockholm Tidningen« povod, da ostro kritizira prizanesljivost oblasti proti komunističnemu razdiralnemu delu. List pravi, da so največja gnezda komunistične delavnosti prav v vzhodnih krajih, t. j. na

meji nasproti Finski, kjer se vrše glavne priprave za obrambo Švedske v primeru napada. Prav o teh pripravah vojaškega značaja bi bilo treba čuvati pred nepoklicanimi največjo diskrepcijo. Dalje pravi list, da se je posrečilo sovjetskim letalom s pomočjo komunistične podpore fotografirati najvažnejše vojaške objekte in to-

varne na Norveškem. Zanimivo je tudi to, da je mogel sovjetski moskovski radio poročati vedno že naslednjega dne o vsakem premikanju švedskih in norveških čet proti severu. Sovjetsko vojninstvo ima tu svoje skrite radijske oddajnice. Švedska železniška uprava je že pri-

čela čistiti med železničarji, med katerimi je bilo na severu 25% komunistov. List piše dalje tudi o veliki škodi, ki jo je povzročila sovjetska špijonaža v zvezi z izdajo Finske na severu pri Petsamu, kamor sovjetske čete brez te pomoči nikoli ne bi bile prišle.

Prvi švedski izjemni zakoni

STOCKHOLM, 11. januarja. Reuter. Švedski radio je sporočil sinoči, da je švedski parlament izglasoval posebne zakone za varnost in obrambo države v primeru vojne. Posebno so bili izglasovani zakoni, ki dajejo vladi pooblastila za pobiljanje vohunstva in sabotaže ter uvedbo cenzure pri poštnem, telefonskem in telegrafskem prometu. Odslej je mogoče tudi brez sodnega sklepa zadrževati v zaporu sumljive osebe, a največ 30 dni. Omejuje se končno tudi izvoz zlata in tujih valut.

AMERIŠKI KREDIT NORVEŠKI

WASHINGTON, 11. jan. Norveški je odobren kredit 10 milijonov dolarjev. — Posojilo je Norveška dobila po senzacionalnem govoru poslanca Shenleya v poslanski zbornici. Shenley je zahteval zaščito USA za Norveško in druge skandinavske države pred Rusijo.

WASHINGTON, 11. januarja. Reuter. Družba za finančno obnovo in izvozna in uvozna banka sta Norveški dovolila kredit deset milijonov dolarjev. Norveška bo porabila ta denar za nabavo raznih potrebščin v USA.

Angleški letalski napad na nemška oporišča

Letala so napadla otok Sylt, Helgoland in Hindenburgov nasip, katerega so baje poškodovala — Spopad med angleškimi in nemškimi letali

LONDON, 11. januarja. Reuter. Včeraj so angleška letala napadla nemška oporišča na Frizijskih otokih in Helgolandu in se spopadla z nemško obrambo.

LONDON, 11. jan. Reuter. Naknadno se izve, da je bil napad na angleška izvidniška letala izvršen po nemških lovskih letalih, ki so bila nedavno izdelana in so znatno hitrejša od prejšnjih. Zračna bitka je bila 200 milj od angleške obale. Kljub večji hitrosti v manevriranju nemških letal so angleški piloti sprejeli boj in s koncentracijskim ognjem preprečili sovražniku, da bi se jim približal.

LONDON, 11. jan. Dopisnik »Daily Telegrapha« javlja iz Kjevenhavna, da so ljudje, ki so opazovali veliko bitko v zraku, našli 50 nemških letal, ki so posegla v boj. Angleška letala so bombardirala Helgoland in Sylt. Nemški protiletalski topovi so otvorili nanje močan ogenj, toda britska letala so manevrirala tako uspešno, da so se nepoškodovana izognila ognju. Danski opazovalci z otoka Römö trdijo, da je eno nemško letalo, ki sta ga preganjala dva angleška bombnika, bežalo vzdolž danske meje. Zadnjih so opazili trojico letal nad Ringkebingom, na pol poti k obali Jutlanda.

Drugo nemško letalo je bilo prisiljeno, spustiti se pri Bolu blizu Fenderja na Danskem. Letalo je poškodovano, pilot interniran. Ni še znano, kolikšno škodo je napravilo bombardiranje na Helgolandu, toda verjetno je, da je velika, ker so angleška letala prišla iznenada in so utegnili vreči mnogo bomb, preden se je nemška obramba zbrala. Danci otoka Römö so opazili, kako so s Sylta pristpeli nemški bombniki, da bi posegli v boj z Angleži. Opazili so tudi močno streljanje protiletal. topov pri Hindenburgdammu, ki je 10 milj dolg in veže otok Sylt s kopnim. Sylt je prav tako

kakor Helgoland važna pomorska in letalska baza Nemčije. Pristanišče na vzhodni obali Sylta lahko sprejme ladje do 50.000 ton. Okrog luke so postavljene težke baterije, na otoku sta dva velika podzemna hangarja. Danske oblasti so odredile, naj bo otok Römö ponoči razsvetljen, da ne bodo tuja letala poškodovala nevtralna tla.

LONDON, 11. jan. Reuter. Dopisnik »Timesov« javlja, da so se včeraj ves dan čule sirene z otoka Sylta. Posebno jasno jih je bilo slišati med 13. in 14. uro. Okrog 15. ure je bilo čuti močne eksplozije treh bomb blizu Hindenburgovega nasipa. Prebivalci blizu meje trdijo, da je ena teh bomb zadela nasip in ga težko poškodovala. Zaradi bojev v zraku ni včeraj niti vlak vozil po nasipu. Danska vlada je odredila komisijo, ki naj ugotovi škodo na njenem ozemlju.

Zgodovina ne pozna hrabrejše obrambe od finske

Finci so večinoma povsod dosegli sovjetsko mejo, a je ne nameravajo prekoračiti — Sovjeti se pripravljajo na novo ofenzivo — Navdušenje za Fince in pomoč od zunaj

HELSINKI, 11. jan. »United Press« poroča, da zbirajo Finci sedaj vzhodno od Suomusalmija bojni material, ki so ga zaplenili sovjetskim četam. Ta material je dobro ohranjen in ga bo mogoče po veliki večini zopet uporabiti v bojne namene. Finske čete so se ustavile več noma na sovjetski meji in je niso nikjer prekoračile v večjem odseku, dasi bi to lahko storile. Zdi se, da ne marajo z vpadom v Sovjetsko zvezo zbuditi vojnega razpoloženja med sovjetskimi množicami, ki ga doslej prav nič ne kažejo. Pač pa so pričel Finci graditi povsod na meji, kjer so jo dosegli, nove utrdbe in ovire, ki obstajajo pretežno v sekancu dreves in na pravljanju barikad proti tankom.

LONDON, 11. jan. Reuter. Finske čete so dosegle na več krajih sovjetsko mejo, a nimajo namena, prekoračiti jo. Finsko vrhovno poveljstvo je mnenja, da je s današnja obramba povsem defenzivna. Vojsko bi tudi bilo težko zalagati s prehrano in materialom, če bi se oddaljila od svojih skladišč. Sovjeti pripravljajo medtem reorganizacijo svoje vojske, da jo pripravi za novo veliko ofenzivo, ki bo najkasneje v dveh mesecih.

MOSKVA, 11. jan. Havas. Komunikacija leningrajskega poveljstva javlja, da v te-

ku včerajšnjega dne ni bilo pomembnejših dogodkov. Slabo vreme je onemogočilo letalske polete.

LONDON, 11. jan. Reuter. Herojski odpor Fincev proti sovjetski Rusiji je izzval v Španiji najgloblji vtis. Zadnje vesti o finških zmagah so sprožile po vsej Španiji veliko navdušenje. Kot članica pakta proti kominterni se čuti Španija obvezana, da izposluje čim hitrejšo pomoč Finski. Poučeni krogi trdijo, da je iz Španije že odšlo nekaj vojnega materiala.

LONDON, 11. jan. Havas. Rimski dopisnik »Daily Expressa« poroča svojemur listu, da bo general Franco poslal Finsk topove, puške in tanke, katerih Španij po končani državljanski vojni ne potrebuje več. Ta vojni material bo poslan s španskimi ladjami čez Norveško.

LONDON, 11. jan. Reuter. Angleški tisk kaže še vedno največji interes za boje na Finskem. »Daily Telegraph« piše, da ne pozna zgodovina hrabrejše bojeve, kakor je sijajna finska obramba proti nadmočnemu sovražniku. Sovjetski krogi v Moskvi so zaradi tega iznenadeni. Dosedanji boji so pokazali slabost sovjetske udarne sile in da se tudi drugim državam ni treba bati sovjetskega napada.

WASHINGTON, 11. jan. Havas. Prezident Roosevelt je izjavil, da bo prihodnj teden predložil kongresu predlog za pomoč Finski. Sedaj preučava načrt, po katerem bi se ji moglo najuspešneje pomagati. To vprašanje preučuje v sodelovanju z zastopniki vojske, financ in ostalih resorov.

Odmevi sestankov v Benetkah

BUDIMPESTA, 11. jan. MTA. »Pester Lloyd« piše v uvodniku, da sta Italija in Madžarska zavzeli odločno stališče do vseh vprašanj v vzhodni in južnovzhodni Evropi. Življenjski problemi Madžarske se morajo rešiti v duhu pravčnosti, kar je tudi želja Italije, da si prazneja za

evolucijo zdrave, miroljubne Evrope. Ti problemi bodo rešeni, kadar bo prišlo ugoden trenutek. Madžarska in Italija nadaljujeta politiko, diktirano po velikih evropskih interesih. Madžarske zahteve se ne morejo menjati. Politika Madžarske in Italije je delo na konstruktivnem

miru v duhu evropske odgovornosti. Madžarska nadaljuje s svojo zgodovinsko vlogo kot branik civilizacije, v čemer jo podpira Italija.

RIM, 11. jan. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Sestanek grofa Ciana s Csákyjem je, čeprav je bil samo posvetovalnega značaja, našel največji odmev v Evropi in Ameriki. To zanimanje mednarodne javnosti je jasno pokazalo dejstvo, da je položaj Italije v Podonavju in na Balkanu prvovrstnega pomena in da je usoda teh področij ozko povezana s politiko Rima. In resnično, od stališča Italije je odvisno, ali bo obvarovan mir v Podonavju in na Balkanu. Kar zadeva razmah sovjetov, je bilo že na tej velikega fašističnega sveta ugotovljeno, kakšne nevarnosti bi lahko nastale za Podonavje in Balkan. Čedalje bolj postaja resnica, da je vočigled negotovega položaja in pretečnih nevarnosti v bodočnosti treba vsa vprašanja, ki se delijo balkanske narode, pretresti in rešiti v duhu razumevanja in pravičnosti, da bi se tako doseglo splošno pomirjenje, kar je prvi in neobhodni pogoj za smotno sodelovanje.

Sestanek Balkanske zveze

šele 23. februarja

BEOGRAD, 11. januarja. Na uradnem mestu se potrjuje, da se snidejo zunanji ministri Balkanske zveze k posvetu meseca februarja v Beogradu, vendar sestanek ne bo že 2. ampak šele 23. febr.

Maribor, 11. januarja.

Te dni je poteklo 59 let, odkar je bila ustanovljena v Srbiji prva stranka s pisanim programom ter z ostalimi karakteristikami prave moderne stranke. To je bila radikalna stranka, ki je objavila svoja pravila 8. januarja 1881. leta v prvi številki glasila svoje skupščinske frakcije »Samoupravi«.

Program se po posameznih točkah bavi z zakonitostjo, administracijo, sodstvom, prosveto, finančno politiko, z zunanjo politiko itd. ter predvideva: spremembo obstoječe ustave v smislu večje demokracije; razdelitev države na srezne in občine po načelu samouprave; kombinacijo stalnih državnih sodišč z izvoljenimi za civilne in porotniki za kazenske prestopke; neposreden, progresiven davek po bogastvu in dohodkih; Narodno banko, ki vodi vse državne finance in ves denarni promet, posebno pa skrbi za kredite, namenjene napredku kmetijstva, obrti in industrije; splošno brezplačno šolstvo s podporo siromašnim učencem; stalno vojsko itd. Svoj cilj vidi v narodnem blagostanju in svobodi, državni neodvisnosti ter zedinjenju srbstva. Zahteva takojšnjo svobodo tiska, zborovanja, združevanja, občinsko samoupravo, osebno in imovinsko varnost.

Pisani program radikalov ni bil zgolj za trenutno uporabo v naglici sestavljena papirnata tvorba. Predstavljal je statut, ki naj bi bil temelj organizatoričnega dela med množicami, že prej močno razgibanimi, bil je poskus, zajeti ljudsko gibanje v organizirano strankino formacijo — uporabiti njegove neizčrpne sile ter mu obenem z bojnimi klci, izvirajočimi iz vsakdanjih potreb preprostih množic vcepiti kot svoja tudi druga, dalekosežnejša gesla. Srbski osvobodilni upor v prvi polovici 19. stoletja so rešili ljudstvo tujih osvajalcev in fevdalnih vezi, v kateri so ga vkenili. Ostala pa so neresena še nešteta socialna vprašanja, ureditev države v narodnem smislu, srbstvo še ni bilo zedinjeno. Tuji imperializmi v svoji rani epohi so predli svoje niti tudi okrog mlade države in Balkana. Kmetstvo ljudstvo, ki je v sedemdesetih letih še tvorilo 90%, je bilo predmet brezsrčnega »zeleštva«, vsemogočnosti birokratskega sistema itd., ter bi kmalu izgubilo pridobitve agrarne reforme. Nastalo je močno ljudsko gibanje, ki je dobilo svojega ideologa v Svetozarju Markoviću, ki je, kritizirajoč zgolj politični program liberalcev, postavil svoj gospodarski in socialni program. Dasi predhodnik srbskega delavskega gibanja, je vplival močno tudi na srbsko vas ter na prvega srbskega kmetkega ideologa Adama Bogosavljeviča, ki je vodil neposredno med kmetstvi množicami čisto kmetstvo razredno borbo, postavljajoč antitezo kmet — uradnik.

To gibanje za kmetstvo državo je prvič očitno opozorilo na sebe v kragujevskih manifestacijah, kjer so njegovi pristaši manifestirali z rdečo zastavo ter jih je razgnala žele vojska. Volitve 1878. leta so pokazale, da se je radikalno gibanje med ljudstvom razširilo. V skupščino je prišel mlad inženir Nikola Pašić, ki je predstavljal nekako desno krilo med Markovićevimi pristaši, dasi so ga oblastniki proglašali za komunisto.

Radikalna stranka, politična organizacija srbskega naprednega meščanstva, kmetov in inteligence je imela izvrstne in vnete agitatorje med vaškimi duhovniki. Zbrala je okrog sebe večino srbskega naroda ter edina bila sposobna, da ga vzgoji in pripravi v notranji politiki za parlamentarizem, v zunanji za boj, ki naj združi vse srbstvo. Višek boja je pomenil timočki upor, kjer je bil na terenu glavni mož Aca Stanojević in ki je imel za posledico tudi razpust stranke, emigracijo, obsodbo voditeljev itd.

Po zaslugi radikalnega gibanja je padla dinastija Obrenovićev ter nastopila doba srbskega parlamentarizma, v katerem so igrali radikali glavno vlogo vse do ustanovitve države.

Važen je bil tudi radikalni zunanjepolitični program. Poudarjal je tesno sodelovanje s Črno goro, posebno pa z Bolgarijo, glede katerih je zastopal mnenje, da naj bi se Bolgari in Srbi tudi glede notranje politike prilagodili drug drugemu. Zedinjenje srbstva je videl v revolucionarnem boju balkanskih narodov zoper tuj imperializem. Tudi to je bila daščina Svetozarja Markovića, ki jo je prevzel tudi Nikola Pašić, dasi je tudi v tem po-

V Moskvi so presenečeni in zaskrbljeni

Odmev zadnjega odločnega govora romunskega kralja - Sovjetski komentariji odstopa angleškega vojnega ministra

BUDIMPEŠTA, 11. januarja. MTL. Dopolnjenik »Magyar Orszaga« poroča svojemu listu, da je izzval zadnji govor romunskega kralja Karola, v katerem se je izrekel proti vsaki reviziji in za odločno obrambo pred vsakim napadom, v Moskvi veliko presenečenje. Moskva govori sedaj o spremenjenem zadržanju Romunije, ki se pripisuje angleškemu in francoskemu vplivu. V zvezi s tem opozarjajo v Moskvi, da sta zahodni veleposlaništvi tak vpliv tudi v Turčiji, da pa je Turčija zaradi potresa večinoma izgubila svojo bojovno moč. Romunski generalni štab pa deluje že več časa na utrjevanju meje

na Dnjestru in reorganizaciji vojske. Pa tudi demisijski angleškega vojnega ministra Hore-Belisha je izzvala v Moskvi precejšnje vznemirjenje. V Kremlju izjavljajo, da je bil Hore-Belisha, v nasprotju z večino angleške vlade in vojaških krogov, proti pomoči Finski. Mimo tega je bil nezadovoljen z dosedanjim načinom vodenja vojne proti Nemčiji. Novi vojni minister Stanley je znan po svojem velikem sovražstvu nasproti Sovjetski zvezi in komunizmu. Razen tega se boje v Moskvi, da bi utegnil italijansko-vatikanski vpliv proti sovjetom zblížiti Nemčijo z zahodnimi veleposlaništvoma.

Indiji ne grozi sovjetska nevarnost

LONDON, 11. januarja. Reuter. Španski list »Ya« piše o solidarnosti velikobritanskega imperija: »Treba je naglasiti, da kaže velikobritanski imperij v sedanjih vojni neverjetno solidarnost. V vseh delih imperija je doseglo novačenje prostovoljcev mnogo boljše uspehe, kakor l. 1914. Dasi je indijsko javno mnenje nejasno, vidimo vendar, da indijski princ naravnost tekmujejo med seboj, kateri bo poslal večjo pomoč svojemu kralju in ce-

sarju.« Pa tudi avtoritativni krogi v Londonu samem označujejo kot skrajno neverjetno, da bi Sovjetska zveza mogla na kateri koli način ogroziti Indijo. Indije ne deli od Sovjetske zveze samo vrsta tujih držav, ampak tudi ogromno gorovje Himalaje, ki predstavlja nepremagljivo oviro tako za pehoto kakor za letalstvo. Tu pripisujejo vse take vesti berlinski ostraševalni propagandi.

Velika rudniška nesreča v Ameriki

NEW YORK, 11. jan. Reuter. V Bartleyu v zahodni Virginiji je nastala v premogovnem rudniku eksplozija. Ob času eksplozije je bilo v rovih preko 330 rudarjev. Pri zrušitvi galerij je ostalo 85 rudarjev pod zemljo. Takoj so rešili 45 rudarjev, dva so potegnili mrtva iz rova. Verjetno bodo rešili vseh 85, ki so še v jami, ker deluje ventilacija brezhibno. — Reševalci prihajajo tudi iz drugih držav.

BARTLYE, (Zahodn. Virginija), 11. jan. Havas. Ekipa 80 rudarjev je zasuta v rovu zaradi eksplozije, ki se je včeraj pripetila v rudniku Ceerk. Ni še znano, če je kdo mrtev. Rešilna ekspedicija se je spustila v rov in skuša priti do zasutega okna. Inženirji se bojijo, da ne bo mogoče pravočasno predreti do ponesrečenec. Gotove okoliščnosti kažejo, da so zasuti rudarji še pri življenju.

Ogromna naročila letal v Ameriki

WASHINGTON, 11. januarja. Reuter. Kakor se iz poučnega vira izve, so angleški agenti obvestili ameriške tovarnarje letal, da nameravajo nabaviti zavezniški v prihodnjih mesecih v Zedinje-

nih državah nadaljnjih 10.000 bojnih letal, da si s tem zagotovijo premoč nad sovražnimi letalskimi silami. Ameriška industrija je ukrenila že vse potrebno, da bo mogla izdelati vsak mesec 8000 letal.

Zakon proti linčanju v Ameriki

WASHINGTON, 11. januarja. Havas. Predsedniški dom je sprejel zakon proti linčanju. Zakon je bil takoj predložen tudi senatu.

KAGANOVIČ ODSTAVLJEN

MOSKVA, 11. jan. Tas. Mihailo Kaganovič je bil razrešen dolžnosti komisarja za letalsko industrijo. Njegov naslednik je Čakurkin.

NORVEŠKI PARNIK ZADEL NA MINO

OSLO, 11. jan. Havas. Lasnik norveške tovarne ladje »Manske« (1109 ton) je izjavil, da je del posadke rešen. Parnik je na Severnem morju zadel na mino. Nekaj moč posadke še vedno blodi po morju na kosu ladje, ki ga žene morski tok.

NOV ITALIJANSKI POSLANIK V SOFIJI

SOFIJA, 11. januarja. Havas. Bolgarska vlada je dala svoj agrement k imenovanju novega italijanskega poslanika v Sofiji grofa Maksima Magistratija.

AVSTRALSKA PŠENICA ZA ANGLIJO

CANBERRA, 11. jan. Reuter. Avstralski ministrski predsednik Mensis je izjavil, da je Avstralija prodala Veliki Britaniji 50 milijonov bušlov pšenice.

gledu zmagala njegova praktična politika. Radikali so bili tudi rusofilski in pozneje, kot vladna stranka, naklonjeni zapadnim velesilam. Prvotno balkansko stališče radikalov so poudarjali tudi mladi samostalci.

Če se tudi mi spominjamo 60letnice srbske radikalne stranke, ne delamo to radi nje kot strankarske formacije, temveč poudarjajoč demokratično misel, iz katere je vzklila in ki je edina bila sposobna, da jo dvigne kot osrednjo srbsko stranko. Svetozarju Markoviću moremo

Donati znanost

Jugos. avi. a in nova politična grupacija držav

Po beneškem sestanku je pričakovati sestanek zunanjih ministrov Madžarske in Jugoslavije, piše »Pester Lloyd«. List »Maggjar Nemsezt« pa naglašja, da bo italijansko-madžarsko sodelovanje v bodoče znatno izpremenjeno v smislu čim resnejše poglobitve odnošajev z Jugoslavijo. Italija bo nadaljevala z naporom onemogočenja sovjetskih vplivov na Balkanu. »Neue Zürcher Zeitung« je mnenja, da so v Rimu trdno odločeni za skupni nastop z Madžarsko proti sovjetski nevarnosti, če bi se ta pojavila. To pa je odvisno od Jugoslavije, ki leži med obema državama, če bo hotela nuditi Madžarom vojaško podporo proti sovjetom. Pariški »Temps« dostavlja, da si mora biti Italija v novi akciji v Podonavju na jasnem glede stališča Jugoslavije in Bolgarije. Čez katerih ozemlja bi Italija edino mogla pošiljati pomoč Madžarski.

Še samostojno slovensko in srbsko banovino, potem volitve

Iz zanesljivega vira javlja srbski »Moravski glasnik«, da bomo poleg hrvatske skoraj dobili še slovensko in srbsko banovino. V »Napredu« pa razpravlja univ. prof. dr. Ilić o nujnosti, da se še pred volitvami uredi slovenska in srbska narodna enota. Z rešitvijo hrvatskega vprašanja se je preureditev države samo začela, treba jo je dokončati do kraja. Ko bo urejen položaj celote, bo stvar predmet ustavne revizije. Na način, kakor je urejen hrvatski, se mora urediti tudi slovenski in srbski del države. Brez tega lahko pride v nevarnost še to, kar je že do zdaj rešeno. Politična javnost ne more razumeti, da bi mogel iti kdo na volitve v tako neurejenih razmerah, kakor so sedaj in bi se v težkem zunanje-političnem času vodil še volivni boj o odprtem vprašanju ureditve izvenhrvatskih krajev države.

V svoji in tuji državi

Stoletja so nam upravljali tujci, zato se nismo naučili političnih modrosti. Toda, nimamo pravice, da odlagamo orožje, kadar je treba braniti državo. Kaj imamo od države, o katere upravi tako radi zabavljamo? Gospodarji smo v svoji hiši, tujec nas ne more po strani gledati. V državi je blizu 300.000 državnih in samoupravnih nameščenec, ki so vsi naša deca. Tujci bi izrinili povsod našega človeka, samo pomislimo na to, kaj se godi na Češkem! Ali mislite, da bi tujec pustil naše kmete na poldnih tleh Vojvodine, Slavonije in drugih rodovitnih krajev? Bodimo pametni in čuvajmo naše hišice. Saj je sramota, dokazovati, kako moramo braniti državo. Kaj smo tako laheč padli? razpravlja med drugim v »Seljačkem kolu« Adam Pribećević.

Minister dr. Smoljan o razmerah v banovini Hrvatski

Dopisniku »Hrvatskega dnevnika« je minister dr. Bariša Smoljan na povratku z zborovanj po Hercegovini naglasil, da se prilike v banovini Hrvatski konsolidirajo. Politika dr. Mačka se povsod pravilno ocenjuje, razumeva in odobrava. Tudi akademiki so navdušeno odobraval naša stališča in sodelujejo z nami. Ljudje, ki so utrpeli škodo v prejšnjih letih, uvidevajo, da se v kratki dobi štirih mesecev ni dalo vse urediti.

Davidović o problemu Bosne

Vodja Demokratske stranke Ljuba Davidović je poslal pristašem v Bosni in Hercegovini pismo, v katerem naglašja potrebo stvarjanja bosansko-hercegovske edince s priključkom južne Dalmacije, ki bi bila nekaka prehodna zemlja med Zagrebom in Beogradom. Hrvati bi se morali prirodno pomiriti s tem, da bodo ostali v srbski edinci, saj bi jih bilo še dvakrat manj, kakor Srbov v hrvatski edinci.

Grad ščanski Hrvati ostanejo v Burgenlandu

Glasnik gradiščanskih Hrvatov »Hrvatske novine« piše, da so vse vesti o preselitvi te bratske skupine v Nemčijo v Jugoslavijo brez podlage.

Novice

Kontrola cen življenjskih potrebščin

Viada pripravlja uredbo o strogem nadzorstvu nad cenami

Minister za socialno politiko pripravljaja uredbo o kontroli cen. O zadevnem načrtu je že razpravljala državni odbor za pobijanje draginje. Proti načrtu oziroma nekaterim določilom pa sta izrekli Centrala industrijskih korporacij in beograjska obrtna zbornica več pomislekov. Podražitev industrijskih izdelkov je predvsem posledica podražitve surovin in povečanja režijskih stroškov zaradi povišanih delavskih mezd. Pomisleke imajo tudi proti temu, da bi se vse kompetence združile v vrhovnem komisariju z diktatorskimi pooblastili. Kontrola cen naj bi vodil

poseben centralni odbor, ki bi bil imenovan po zaslišanju gospodarskih zbornic in konsumentov. Na vsak način pa je treba prepovedati kartele, tako državne, kakor zasebne, ker so karteli glavni povzročitelji draginje.

V zvezi z načrtom uredbe o kontroli cen je sestavljen seznam predmetov, ki bi bili pod to kontrolo. V seznamu so živila in življenjske potrebščine: kruh, moka, pšenica, koruza, testenine, riž, fižol, grah, mast, olje, meso, prekajeno meso, mesne in ribje konzerve, konzerviran paradižnik, mlečni proizvodi,

sladkor, kava, kavni surogati, čaj, začimbe, petrolej, sveče, milo, drva in premog, oves, seno in otrobi. Oblačila in obutev: molino, platno, gradl, sateen, klot, oksford, popelin, ženske volnene tkanine, blago za moške obleke (do cene 200 din), hlače, moške, ženske in otroške nogavice, bombažne tkanine za podlogo, bombažna preja, sukanec, popelin in batist za žensko perilo, robci, rute, brisače, zimsko triko perilo, moško perilo, moška, ženska in otroška konfekcija, čevlji in opanke, vrvarski izdelki ter izdelki iz jute in konoplje.

o Božičnica v Reki pri Hočah. Sol. upraviteljstvo v Reki pri Hočah je priredilo božičnico za revne šolarje in ob tej priliki obdarovalo nad 100 otrok z obutvijo, perilom in oblekami. Vsak otrok je dobil sol. potrebščine in slaščice. Da je božičnica nepričakovano lepo uspela in so z nje otroci ter starši odnesli prijeten spomin, se šolsko upraviteljstvo vsem darovalcem najprilicneje zahvaljuje.

Celle

c Sprememba posesti. Generalni konzul v pok. g. dr. Anton Novčan je svoja vilo v Askerčevi ulici prodal tovarnarju A. Westnu iz Celja za 580.000 din.

c Tožba so vložili gg.: zdravnik dr. Flajs ter odvetniki dr. Goričan, dr. Pintar in Mirko Hočvar proti generalnemu konzulu v pok. g. dr. Antonu Novčanu iz Celja zaradi neklih očitkov glede prodaje vile v Askerčevi ulici tovarnarju Westnu. Razprava utegne biti zanimiva.

c Sreča v nesreči. Na Lošpergu pri Vitanju je včeraj na poledeneli cesti spodrsnilo nekemu tovarnemu avtomobilu, ki se je prevrnil preko cestne škarpe v 20 metrov globok prepad. Avto se je trikrat obrnil, vendar se soferju ni zgodilo nič. Avto je močno poškodovan.

c Na tri mesece pogojnega zapora sta bila obsojena 20 letni Franc Langer in 23 letni Ivan Kaligaro, ker sta hotela na gasilski tomboli v Sošanju dobiti drugi dobiček na ta način, da sta prelepla tombolsko karto z izklanimi številkami.

c Celjski šahovski klub bo pričel svoj glavni turnir za klubsko prvenstvo 12. I. m. ob 20. v klubskih prostorih hotela "Evropa". Pravico do udeležbe imajo vsi zmagovalci s splošnega turnirja. Prijave se bodo sprejemale do pričetka turnirja.

c Novi grobovi. Umrla sta v bolnišnici 64 letni dninar Simon Zirovnik iz Novega Klostra v St. Petru v Savinjski dolini in 17 letna hči železniškega zvončnika Ana Gobec iz St. Jurija pri Celju.

Pluj

ODKRITJE SPOMENIKA DR. TADEUSZU DUBOWSKEMU

Ko se je sredi oktobra peljal skozi Pluj ugleden Poljak dr. Tadeusz Dubowski, ravnatelj socialnega zavarovanja za vso Poljsko in predsednik Jugoslovansko-poljske lige, ga je na plujskem kolodvoru zadela kap. Pokopali so ga na mestnem pokopališču. Plujčani so zbrali denar in mu postavili lep spomenik. V nedeljo bo ob 11. svečano odkritje spomenika.

p Za delovni tabor. Slovenski akademiki v Pljuju bodo v soboto priredili akademski ples v Narodnem domu. Cisti dobiček je namenjen za delovni tabor v Illozah.

Koliko Celje pije in pokadi

Letos so Celjani zaužili ogromno alkohola. Samo v mestu so popili 1.138.000 litrov alkoholnih pijač. Če računamo liter samo po deset dinarjev, so plačali Celjani lani za pijačo 11.380.000 din. Če primerjamo potrošnjo alkoholnih pijač v Celju in Beogradu, vidimo, da so Beograščani izpili samo 17.500.000 litrov alkoholnih pijač, kljub temu, da je Beograd dvajsetkrat večji kakor Celje. Po-

Najnovejše vesti

na

Din 3.100.-

iz vseh krajev sveta prinaša tudi generi ORION SUPER

Prodaja tudi na obroke

Razen tega prinašamo

ORION 5-cevni

populrni super na mesečne obroke od din 185.-

Samoprodaja **L. LUŠICKY**
Maribor, Koroška cesta št. 11
Anton Bremec, Celje

p Številke iz plujskih zaporov. V preteklem letu je v plujskih zaporih odslužilo kazen 769 obsojencev. Skupno imajo 4012 prehranjevalnih dni. Leta 1938 pa je bilo vseh zapornikov 916, prehranjevalnih dni pa 4783.

p Nesreča. Ko je 63 letni pos. Zelenko Franc iz Sakošaka v Slov. gor. metal slamo s skednja, se mu je vdrla strojna deska. Padel je 6 m globoko na tla, kjer je obležal nezavesten s težkimi notranjimi poškodbami.

p Tujski promet v letu 1939. V preteklem letu je obiskalo Pluj 1741 Jugoslovancev, 4 Belgijci, 1 Bolgar, 11 Čehov, 1 Anglež, 15 Francozov, 33 Italijanov, 33 Madžarov, 593 Nemcev, 3 Svecarji, 9 Poljakov, 6 Romunov, 5 iz ostale Evrope in 2 iz Južne Amerike. Vseh je bilo 2133. Nočnin je bilo 5957. Tujski promet je nazadov. V letu 1938 je obiskalo Pluj 222 tujcev več, ko lani.

Koristno zbiranje odpadkov

Pri nas ni organiziranega zbiranja zavrženih predmetov, izvzemši skromne poizkuse pri nekaterih gasilskih organizacijah in pa nekaterih trgovnic, ki se bavijo z nakupovanjem kovin, cunj in kosti. Zato se ne smemo čuditi, da smo v našo državo uvozili l. 1937. 4302 vagona starega železa in v prvem polletju lani pa celo že 3087 vagonov. Medtem, ko naš star papir zmetavamo, ga uvažajo papirnice cele vlake iz tujine. Kositra primanjkuje v naši državi čimdalje bolj.

cena mu je poskočila od 56 din za kg že nad 200 din. na stotine ton se ga pa pri tem valja po smeteh v obliki tub in konservnih škatek.

Mnogo narodnega premoženja bi mogli rešiti v korist domovini, če bi uvedli pri nas organizirano nabiranje zavrženih še uporabnih predmetov in odpadkov, ki propadajo sicer po smeteh, po podstrešjih in raznih skladiščih. Kovine: železo, baker, svinec, kositer (tube in konzervne škatle, posoda), cink, medenina, bron, aluminij itd. Obleka, cunje krpe. Papir: časopisi, reklamne brošure in knjige, katalogi. Steklo: steklenice in drobci stekla. Porcelan (drobci). Gumi (kavčuk od obutve, kolesnih obrobov itd.) Plutovina (zamaški). Kosti. Loj. Žma. dlaka, ščetine. Obrabljene žarnice in žepne baterije. Poštne znamke. Starinski denar. Vosek in parafin. Stare fotografske plošče in filmi. Koščice sliv, marelic, breskev, češeni, ježic, žir itd.

Organizacija zbiranja bi morala sloneti na prostovoljnem delu, ker bi sicer stroški morda presegli dohodke. Zato bi bilo treba pritegniti k zbiranju predvsem šolsko dečo; nadalje razne organizacije kot n. pr.: gasilce, sokolska društva, fantovske odseke, skavte, gozdovnike itd. Banovina bi na ta način dobila nov vir dohodkov, ki bi naj služil predvsem za lajšanje bede in za socialno pomoč. Uspeh bi bil tudi v narodno gospodarskem oziru, ker bi nabiralna akcija zmanjševala uvoz raznih predmetov iz tujine. Organizacija zbiranja bi zahtevala za sortiranje, skladiščenje in odprodajanje ustanovitve novih službenih mest in bi s tem nudila marsikateremu nezaposlenemu zaposelno možnost dela.

Banska uprava naj zato takoj ustanovi poseben oddelek za organizirano zbiranje raznih zavrženih predmetov. Imenuje naj posebne referente pri okrajnih načelnstvih. Ustanoviti je treba glavno skladišče za zbiranje, sortiranje in odprodajo v Ljubljani in odrediti ustanovitev pomožnih skladišč v Mariboru in Celju.

o Vlom na Spodnji Polskavi. Neznani vlomilci so vlomili v hišo posestnika Karla Ogrinca na Spodnji Polskavi pri Pragerskem. Odnegli so 1500 din gotovine ter nekaj obleke in perila.

o Pragerska osnovna šola brez upravitelja. Odkar je odšel iz Pragerskega šolskega upravitelja g. Ludvik Mašat, je ostala šola brez upravitelja in tudi brez učne moči.

o Za dražbo krzna, ki bo v Ljubljani na veljajcu 22. je močno zanimanje tudi v inozemstvu in je pričakovati dovolj kupcev. Vse blago bodo strokovnjaki pregledali in prebrali.

Nekaj skelečih ran slovenskega kmetskega stanu

Današnji gospodarski položaj ni rožnat, dasi konjunktura zaradi vojne v nekaterih panogah narašča. Cene življenjskih in kmetijskih potrebščin znatno naraščajo, da je obstanek kmeta, bajtarija ali delavca resno ogrožen. Veliko razprav, posvetov in protidraginskih zborovanj se vrši v sedanjem času. Kjer se poudarja zahteva po ureditvi sedanjih neznosnih gospodarskih razmer. Kljub vsemu pa se v bistvu še ni nič pozitivnega izvedlo, kar bi dejansko omogočilo izboljšanje teh razmer.

Druge pereča zadeva našega kmetijstva je kmetško dedno pravo. Nešteto

primerov se dogaja, da se mnogi posestniki pri prevzemanju posestev zaradi velike dediščine znatno zadolžijo. Marsikateri, ki prevzame posestvo, mora poseči pri izplačevanju dediščin po skrajnih sredstvih, da se otrese dolga. V tem pogledu se znatno pogreša delavnost delniških zavodov, ki bi naj nudili našemu kmetu po nizki obrestni meri potrebna posojila. S tem bi bil rešen marsikateri kmetški grunt propada.

Važno vprašanje današnjega časa je tudi agrarna reforma. Socialna in gospodarska stiska, ki jo najbolj občutijo viničarji in mali posestniki, nujno nare-

kuje, da pristopimo k pravični izvedbi tega perečega življenjskega vprašanja našega podežela. Pred kratkim smo brali, da bi se lahko preživljalo v Jugoslaviji samo na zemlji tujerodcev 50.000 kmetijskih družin. Na žalost moramo opaziti, da kopičenje velikih posestev znatno narašča, dočim prehajajo mala na boben. Nešteto gozdnih in poljskih posestev v Sloveniji je v rokah raznih tujih in domačih mogotcev, ki dajo ljudstvu tega, kar mu upravičeno gre. Tukaj bi se naj z agrarno reformo izvedla pravična razdelitev zemlje agrarnim interesom.

Dr. I. Razboršku v spomin

Popolnoma nepričakovano je prišla iz slovenjgradca žalostna vest, da je preminul notarski namestnik dr. Ivan Razboršek, star jedva 38 let. Njegovi tovariši z mariborske gimnazije, zlasti pa njegovi tovariši z ljubljanske univerze, so sprejeli vest z veliko boleščjo in iskrenim sočustvovanjem.

Doma v Račah pri Mariboru, sin železničarja, je študiral gimnazijo v Mariboru in je bil eden izmed najboljših dijakov na zavodu. Zlasti sta ga dičili izredna vestnost in natančnost. Te lastnosti si je tudi ohranil na univerzi in pozneje v svojem poklicu.

Jeseni 1920 je prišel na univerzo v Ljubljano, kjer mu je šlo bridko, kakor vedno, ki smo se prehranjevali enkrat na dan v »hotel di popolo«, kakor smo nazivali Ljudsko kuhinjo. Kot pristen štajero je seveda vstopil leta 1922. v takrat ustanovljeno J. A. D. »Triglava«. V »Triglavu« je opravljal skozi več poslovnih dob mesto tajnika, bil je v tem času tudi tajnik Društva slušateljev juridične fakultete, kjer je vložil toliko truda pri izdelovanju skript.

Še danes lahko občudujemo v društvenem arhivu »Triglava« njegove, tako kaligrafično, kakor ortografske popolne seje zapiskne in druge društvene zapiske. V triglavanskem pevskem zboru, predhodniku današnjega akademskega pevskega zbora v Ljubljani, ki ga je takrat vodil filozof Rus Vilko, smo šele imeli priložnost do dobrega spoznati prijatelja Razborška, ki je bil zvest in odkritosrčen tovariš ter prav prijeten in zabaven družabnik.

Koliko prelepih spominov veže nas, številne njegove prijateljke, in drugega poklonika Triglavani ga ne bomo nikoli pozabili!

Življenje nas je pozneje, ko smo končali visokošolske študije, raztreslo širom naše domovine in tako je bila le posamezniku izmed nas tu in tam dana prilika priti z njim za bežne trenutke v stik. Vedeli smo, da bo v kratkem konec njegovega življenjskega tečaja in da dobi notarsko mesto v Metliki. Nihče pa ni mogel slutiti, da se mu z naglimi koraki bliža bela žena.

Nedavno se je poročil z gospo Marico in postal je tudi srečen oče male Metke. Zato je še posebno tragična njegova smrt! Ko bi pričel sedaj tudi laže živeti ga je kruta usoda iztrgala ženi, otroku staršem, bratoma, sestri in številnim prijateljem in znancem.

Dragi prijatelj Ivan, tako mlad si moral od tod in to — prvi iz naše takratne triglavanske družine!

Ave, anima candida! - Dr. Ervin Mejak.

Maribor

Obrtniki so se odločili za skrajno sredstvo

Ker je bila dosedanja borba zaman, nameravajo tožiti kaznilnico zaradi šušmarstva

Na nedavnem občnem zboru Slovenskega obrtnega društva je bilo mnogo govora o borbi proti konkurenčnemu delu v kaznilniških obrtnih delavnicah. Naši obrtniki so tekom zadnjih let porabili gramade papirja za razne pritožbe, resolucije in prošnje, da bi odpravili ali vsaj omejili kaznilniško obrtno delo. Toda vse je bilo zaman. Sicer so dosegli, da je prišla zadeva pred Narodno skupščino. Tam je trgovinski minister zagovarjal stališče obrtnikov, pravosodni minister pa stališče mariborske kaznilnice. In zmagal je slednji, ker je ostalo vse po starem.

Problem dela v mariborski kaznilnici

je za obmejne obrtnike življenjskega pomena. Ni pretirano, če trdimo, da je kaznilniško obrtno delo uničilo že marsikatero mladega obrtnika, ki je moral do svojega propada plačevati davke, češda je delal samo zanje. Končno je bil zaslužek še za davke premajhen in je zato moral delavnico zapreti.

Ker so mariborski obrtniki spoznali, da stari način borbe proti šušmarstvu v kaznilnici nič ne zaleže, so se odločili za skrajno sredstvo. Mizarji, ki so najbolj prizadeti, so stavili Slovenskemu obrtnemu društvu stvarni predlog: kaznilnico je treba po zakonu tožiti zaradi šuš-

marstva. Če bodo na prvi stopnji propadli, je treba zadevo spraviti na drugo, tretjo in zadnjo instanco, pred državni svet. Ne bodo se ustrašili stroškov, kajti obrtniki hočejo priti v tem vprašanju na čisto: ali bodo zmagali, ali pa bodo spoznali, da je vsaka borba odveč in da se bodo pač morali udati usodi. Javnost pa upa, da bodo odločujoči činitelji spoznali upravičenost obmejnih obrtnikov in z malo dobre volje ugodili dolgoletni prošnji po ukinitvi ali omejitvi obrtniškega dela v kaznilnici.

-lg.

Mal' položi dar domu na oltar

m Vojaška knjižica na ime Franca Bratka iz Brehrova pri Ptuj je bila najdena v Predilniški ulici. Lastnik naj se zgleda na policijo.

m Karambol. Neki tovorni avtomobil je ponoči trčil na križišču Cvetlične in Kneza Koclja ulice v kolo delavca Pavla Bohaka, ki je dobil lažje poškodbe.

m 1. Telovadna ura Sokol obrtnega narasčaja bo v četrtek ob 20. v telovadnici klasične gimnazije. Vsi trgovski in obrtniški pomočniki, nameščenci in vajenci, ki imajo veselje do sokolske telovadbe, dobrodošli! Naknadno vpisovanje novih telovadcev med telovadno uro. Zdravotni Nadzornik Sokola Maribor Matica.

m Naši lekarnarji so tudi letos izdali red lekarniške službe s praktičnimi naslovi zdravnikov, dentistov, babic in živinozdravnikov.

m Svetosavska proslava bo v soboto, 27. v Sokolskem domu z bogatim in izbranim sporedom.

* „Sokolski ples“ v soboto, 13. januarja.

m Poroke. Zadnje dni so se v Mariboru poročili Merdavs Jožef, učitelj in Terezija Slaček; Brilli Božidar, mag. farm. in Anica Hasenöhrl, mag. farm.; Cafuta Alojz, poštni uradnik in Neža Napast, učiteljica; Oman Ignac, učitelj in Marija Kramarič, zasebna uradnica.

m Pralni vlaki prihajajo že več dni iz Nemčije. Službojuči nemški železničarji in finančni organi so edini potniki poleg Nemcev, ki potujejo v interesu svoje države.

m S tukajšnje carinarice je premeščen v Sušak carinik Anton Hamer.

* Foto-atelje Japelj, odprl do 10. ure zvečer. Gosposka 18, I. nadstropje.

m Srbska pravoslavna cerkevna občina v Mariboru obvešča vernike, da bo „doček Nove godine“ tudi letos v kavarni „Jadrani“ v soboto, 13. t. m. Nastopili bodo gledališki igralci s pestrim sporedom. Gosli dobrodošli.

Nočna lekarniška služba. Od 6. do vključno 12. t. m.: Lekarna pri Sv. Antonu, Frankopanova 18, tel. 27-01; Lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova c. 1, tel. 21-79.

* Znižane članske vstopnice za IV. Sokolski ples dobijo člani edino v predprodaji pri „Putnik-u“.

* Z avtobusom v Ribnico na Pohorju v nedeljo, dne 14. januarja, na svečano otvoritev nove smuške skakalnice in prvenstvo MZSP v klasični kombinaciji. Na startu najboljši skakači Jugoslavije. Vozna cena je 40 din. Prijavite se takoj pri „PUTNIKU“, število sedežev v avtobusu je omejeno!

m Obrtniški učni tečaj. Tečaj za obrtno knjigovodstvo in kalkulacijo v Mariboru, ki ga priredi tuk. poslovalnica Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI, se prične 11. januarja ob 20. uri v Trgovski akademiji, Zrinjski trg 1.

Božični šahovski turnir ŠK „Vidmar“

Ker je tik do zadnjega kola vladala na čelu tabele nejasnost glede prvih mest, je bilo seveda sinočnje 15. kolo zelo napeto. Odločilna je bila zlasti partija Marotti - Kukovec. Marotti je zaigral zelo ostro, Kukovec se je branil z Aljehinovo obrambo. Za napad Marotti ni štedil s kmeti ter je prisilil Kukovca v defenzivo. V izgledni poziciji z močnim napadom pa ni najboljšo nadaljeval. Grožnje so se polagoma izčrpale in Kukovcu je ostala materialna prednost, ki je zadoščala za zmago. Poleg te je bila važna tudi partija Mišura - Gerželj. Mišura je zaigral napad »na nož«, ki pa ga je solidna indijska obramba črnega vzdržala. V odlični poziciji pa Gerželj ni najboljšo nadaljeval. Mišura je spet zadil in nastal je divji zaključek, ki ga je spremljala še časovna stiska. Vendar pa si je Mišura od svojega napada obetal nekoliko preveč. Tik pred časovno kontrolo je bilo tragedije konec. Svoj po-

m Na simfonenem koncertu Glasbene matice, ki bo 17. t. m. v Sokolskem domu, bodo sodelovali Matični orkester, vojaška godb. in znan. harfist g. Lukeš. Dirigiral bo priljubljeni vojaški kapelnik g. kapetan Firanek. Prodaja vstopnic za koncert pri Putniku in v papirnici Koren v Gosposki ulici.

* Radi hude zime se je stojnica s prodajo sveže „morske ribe“ preselila v Vodnikovega trga na dvorišče hotela „Novi svet“, Jurčičeva ulica 7 ter se priporoča cenj. odjemalcem.

m Trije nesrečni padci. Na poledici je padla ter si poškodovala križ 76 letna mesnina reva Katarina Rusova, levo nogo si je zlomila na zaladeneli cesti banovniški cestar Anton Sauperl iz Pobrežja, pri prenašanju zabojev je padel ter si zlomil nogo delavec Karel Jaklin iz Maribora.

m Tatvina denarja je bila izvršena v stanovanju Katarine Fišerjeve v Mlinski ulici 7. Nezanec je odnesel iz omare denarnico s precejšnjim zneskom.

m Občinska seja bo ta petek ob pol 19. v mariborski posvetovalnici. Sklepali bodo o prevzemu garancije za Mestno hranilnico po novih pravilih.

* Jubilejna gala reduta ISSK „Maribor“. Tradicionalna gala reduta priljubljenega ISSK „Maribor“ se vrši na pustno soboto, dne 3. februarja, kot 20. jubilejna prireditev s prav posebnimi atrakcijami v vseh prostorih Sokolskega doma (Union), na kar opozarjamo vsled nasprotujočih si vesti vse prijatelje društva in vse gospodarske kroge.

Kino

* Grajski kino. Do vključno četrta „Dr. Robert Koch“. Najbolji film Ufe. Veleznimiv, za vsakega nepozaben. Emil Jennings. Pride: „Jeklena armada“.

* Kino Union. Do vključno petka „Zigosa“ film velikega dramatičnega obsega. V glavni vlogi znameniti franc. igralec Victor Franken.

* Esplanade-kino. Danes zadnjič češki film „Kadar gosli jočejo“. Petek premiera najbolj uspelega nemškega zabavnega filma „Bel Ami“ z Willy Forst-om.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 11. ob 20.: „Zaroka na Jadranu“. Red C.

Petek, 12.: Zaprtje. (Gostovanje v Celju).

Sobota, 13. januarja, ob 20.: „Navihanka“.

Predzadnjič. Znižane cene.

Shakespearejev „Othello“ v mariborskem gledališču. Shakespearejeva petdejska žaloliga „Othello“ je ena največasnijih umetnin vse svetovne dramske literature. Je to tragedija zakonske ljubosumnosti, enotna in najdovršenejša žaloliga, ki se v stopnjevalno napetem dejanju razvija iz treh z načrtov: ljubosumnega zamorca Othella, njegove ljubice žene Desdemone in zahrblnega intriganta Jaga.

Smučarska poročila

(„Putnik“, Maribor, 11. jan.)

Mozirska koča na Golteh: —8, zelo oblačno, mirno, 50 cm pršica

Celjska koča: —6, zelo oblačno, vetrovno, 25 cm sneža

Logarska dolina (Sestre Logar) —10, zelo oblačno, vetrovno, sneži, 14 cm pršica na podlagi 25 cm, snežne razmere na cesti ugodne

Koča pri Sv. Treh kraljih: —8, zelo oblačno, vetrovno, sneži, 10 cm pršica na podlagi 10 cm, sankalistično ugodno, snežne razmere na cesti ugodne

Sv. Lovrenc na Pohorju: —15, zelo oblačno, mirno, 20 cm pršica na podlagi 12 cm

Ribnica na Pohorju: —18, megleno, mirno, 19 cm pršica na podlagi 12 cm

Senjorjev dom: —23, zelo oblačno, vetrovno, 15 cm pršica na podlagi 30 cm

Kolje — Rimske vrečce: —12, zelo oblačno, mirno, 10 cm pršica na podlagi 10 cm

Peca: —12, pooblačeno, mirno, 10 cm pršica na podlagi 50 cm. Smuka povsod ugodna!

Film Dr. R. Koch

Protituberkulozna liga v Mariboru nam je poslala k predvajanju filma dr. R. Kocha sledeče pojasnilo za javnost:

Dr. Robert Koch se je rodil leta 1843. kot tretji sin izmed enajstih otrok rudarskega uradnika. V mladih letih in pozneje mu življenjska pot ni bila postлана z rožami in tudi, ko se je dokopal do zdravniškega naziva kot podeželski zdravnik, se je moral prebijati skozi življenje.

Takrat je vladal v znanstvenem svetu oster spor glede povzročiteljev bolezni. Louis Pasteur je oznanjal nauk, da so povzročitelji mnogih bolezni neznatno majhne žive stvari, tako zvane mikrobo, dočim so nemški medicinci z Rudolfom Virchowom na čelu to odklanjali. R. Koch je bil učenec slavnega anatoma Henleja, ki je prišel do sličnih zaključkov kot Louis Pasteur.

R. Koch si je doma na deželi z najskromnejšimi pripomočki uredil laboratorij in je ves svoj prosti čas presedel pri mikroskopu, da bi prodril v neraziskani svet mikrob. Kmalu se je posrečilo Kochu odkriti način razmnoževanja in prenašanja povzročitelja vraničnega prisada. O odkritju je poročal najuglednejš. medicinskemu znanstveniku Virchovu, ki pa je nepoznanega podeželskega zdravnika odklonil. R. Koch ni popustil.

V Breslau-Hamovu, kamor je bil premeščen kot mestni zdravnik, si je našel novih pripomočkov za gojenje in raziskovanje mikrobo ter postavil temelj mikroskopski fotografiji s tem, da je zvezal lečo fotografskega aparata z okularjem svojega mikroskopa.

Koch je dognal bistvo gnojivne ran. Razložil je potek zastrupljenja krvi. Na zborovanju nemških prirodoslovcev v Kasselu so bila znanstvena odkritja R. Kocha zopet zavrnjena. O R. Kochu so govorili v Parizu, Londonu, Rimu in Petrogradu, v Madridu in Carigradu, celo v Ameriki, tako da ga nemška vlada ni mogla več zanikati. 1880. leta ga je poklicala v zdravstveni urad v Berlin.

Sedaj se je R. Koch vrgel na raziskovanje največje sovražnice širokih ljudskih plasti — jetike. Takrat so jo smatrali za posledico močnejše prebave. Dr. Koch je hodil po bolnišnicah in raziskoval na stotine in stotine trupel bolnikov umrlih za jetiko. Stotine in stotine preparatov je z največjo skrbnostjo pripravil, a tuberkulozne klice ni našel. Šele barvanje mu

je pripomoglo, da je odkril bacil jetike. Privzgojil je baciile v čisti kulturi in dokazal njih naravo.

24. marca 1882. leta — pred približno petdesetimi leti — je na seji fiziološkega društva v Berlinu s skromnostjo genija naznanil, da je povzročitelj jetike bacil paličaste oblike, dolg 1½ do 3½ tisočink in širok pol tisočinke milimetra. Zaradi tega so imenovali povzročitelja jetike »Kochov bacil«. Nato je Koch odkril še povzročitelje kolere, kuge, griže, tifusa, gobavosti, tetanusa, pljučnice in drugih bolezni.

Največja dr. Kochova zasluga je, da je dokazal, da ima vsaka nalezljiva bolezen svojega posebnega živega povzročitelja in učil, da uničimo s povzročiteljem tudi bolezen.

Dr. Koch je predlagal zgraditev zavodov za izoliranje in zdravljenje jetičnih, na drugi strani pa je priporočal preventivno zdravljenje z zboljšanjem socialnih in higijenskih razmer, s čimer je postal utemeljitelj moderne higijene, ter ga moramo poleg Pasteurja prištevati med največje dobrotnike človeštva.

Kulturni film se predvaja v »Grajskem kinu« v prid protituberkulozne lige, ki zbira in se trudi doseči drugo polovico milijona za popolno kritje posestva, ki bo služilo azilu za jetične bolnike. Prosimo zato javnost za čim večjo udeležbo.

Protituberkulozna liga.

MARIBORČANI SO POGNALI V ZRAK 27 MILIJONOV DIN

Poraba tobaka naraste v Mariboru vsako leto skoraj za milijon din. Lani je Maribor porabil raznih tobačnih izdelkov za 27.281.928 din. Najmanj se pokadi cigaretnega tobaka, zato pa več tobaka za pipo. Tega so lani v Mariboru pokadili 31.030 kg. Najbolj pa so šle v slast cigarete. »Drava« cigaret so pokadili 297.73.400, Ibar 26.074.800, Morava 8.118.800, Zeta 14.381.200, Mirjana 1.140.200, Neretva 632.800, Drina 451.100, Vardar 137.100, Šumadija 25.350, Mignon 13.910 komadov. Tudi cigare obračajo Mariborčani. Flor de Havana cigar je šlo lani 280, Perla de Kuba samo 180, Opears 88.680, Kuba 90.300, Viržink 57.200, Portoriko 111.200, Brazilik 243.600 mešanih inozemk 499.000, kratkih domačih cigar pa 29.800 komadov. Tobaka za žvečenje so prodali 381 kg, za nosljanje pa 493 kg.

Zanimivosti

Amerika si je izbrala „idealni zakonski par“

Nedavno so v USA uvedli tekmovanje za najidealnejši zakonski par. Po sodbi povprečnega Američana naj bi vsak kandidat imel naslednje pogoje: mož vstopi v zakon s 25 letom, žena 21. Dohodki moža morajo znašati 1500 dolarjev na leto. Zakonski par mora imeti dva ali tri otroke; od katerih je vsaj eden dekle. Žena se ne sme baviti z drugimi poklici in stranskimi službami, ne sme se vmešavati v posle svojega moža. JEDI mora biti dobro pripravljena, družina mora sestiti skupaj h kosilu. Stanovanje mora biti udobno in prijazno opremljeno, mož in žena morata že na zunaj napraviti vtis solidnih ljudi.

Komisija, ki je odločala o najidealnejšem zakonskem paru, je prepotovala vse Zedinjene države in se končno odločila za zakonca McDonnell v Gainesvilleu na Floridi. Začuden svet je zvedel, da sta Hubert in Marjorie McDonnell 10 let poročena in zdaj 35, odnosno 31 let stara. Mesečni dohodki jima znašajo 200 dolarjev, imata prijazno štirisočno stanovanje, majhen vrt in avto. V desetih letih sta se samo enkrat sprla in sicer pri rojstvu prvega dečka, ko se nista mogla zediniti radi imena. Zmagal je mož, deček je dobil ime Patrick Washington, zato je pa pri drugem dečku odločila žena, dobil je ime Thomas Theodore. Vsak te-

den enkrat obišče svoj klub med tem, ko se žena eno popoldne v tednu udeleži damske čajanke. V nedeljo napravita vedno skupen izlet, ves ostali čas je družina doma. Žena dobi vsako leto dve novi obleki in dva nova klobuka. Mož pokadi dnevno 10 cigaret in dve pipi tobaka, zvečer popije kozarec whiskeyja. Enkrat tedensko obiščeta kino, enkrat mesečno gledališče ali koncert, vsake tri mesece kak muzej ali pa umetniško galerijo. Mož je naročen na dober informativen dnevnik, žena na praktično gospodinjsko revijo. Takšen je idealni par Amerike.

PRINC KONOJE
japonski čuvar državnega pečata vodi pogajanja za spremembo tokijske vlade.

Zaradi položaja na Kitajskem je Abejeva vlada zašla v krizo in kot novi kandidat za predsednika japonske vlade se imenuje general Ugaki.

Žalosten epilog pregrešne ljubezni

Mladi krčmar Živoja Jovanović iz Počarjeva se je lani poročil z rejenko bogatega posevnika Nikola Stevanovića. Danico. V vasi so šušljali, da je imel Stevanović tudi drugačnega, ne samo očetovske odnose z lepico Danico. Jovanović se ni zmenil za vaško klepetavost in se je nadejal, da bo Danico, ki jo je iskreno ljubil, privezal nase. Poročil se je z njo in jo odpeljal na svoj dom.

Ko se je pa minilo nedeljo nenadoma vrnil, je našel ženo v pregrešnem stanju z njenim prejšnjim rednikom Stevanovičem. Potegnil je nož in v navalu ljubosumja planil na pregrešnika. Med tantom in zetom je nastala dramatična borba za življenje, v katero je posegla tudi Danica s tem, da je porabila nručico in treščila

z njo odzadaj svojega moža po glavi. Jovanoviću se je posrečilo, da je tistu vzela nož in večkrat ranil v prsa Stevanovića. Bliskovito se je obrnil in nato zabodel še ženo. Danica se je zrušila s težko rano poleg svojega rednika Stevanovića na tla in skoro izdihnila. Nesrečni Jovanović se je sam javil orožnikom.

Bogata dama se je zama trudila, da bi med ostalimi povabljenimi gosti videla na svojih čajankah tudi Bernarda Shawa. Neke mu je spet poslala povabilo:

„Lady X. bo na Novo leto med četrtino osmo uro doma.“

Shaw je vrnil vizitko, spodaj je pa pripisal: „Mr. Bernard Shaw bo prav tako doma.“

Od pobarvanih nohtov k lakiranim zobem!

Lakirani nohti, čeprav so tako odvrtni, menda ne bodo še kmalu izginili. Zdaj se javljajo že lakirani zobje. Tu ne gre za povelje kakšnega modnega diktatorja, temveč za nasvet nekega zobozdravnika.

Ličarji prevlečejo avto z lakom, da bi ga ne razjedla rja. Zakaj bi tudi zobje ne dobili zaščitne plasti? Kakor drugi zobozdravniki, je tudi dr. Gore v Filadelfiji prepričan, da izvira zobna gniloba, razpadanje zob od kislin, ki nastajajo v ustih in razjedajo zobno sklenino. Dr. Gore je na nekaterih pacientih napravil poskuse z lakiranjem zob, ter žel zadovoljive uspehe.

Terciarni okameneli gozd na Kavkazu

Med petrolejskim izvoznim pristaniščem Batumom v Georgiji in Ahalskom v Kavkazu leži v gostem lehnjaku, ki izvira iz ognjeniških izbruhov terciarne dobe, okameneli gozd Guderer, ki hrani po novejših raziskavanjih rastlinske vrste, ki so že pred tisoč leti izginile. Gozd prekrivajo velike gmote pepela. Pod vplivom tropskega dežja, ki je bil v dav-

nini značilen tudi za te kraje in pod vplivom kremenčeve kisline, ki jo vsebuje pepel, so zasuta drevesa po naravnem procesu in več tisoč letih okamenela. Ohranjena so tako dobro, da je razen prvotne oblike debel ostalo še precej vej in listov. Sodiijo, da mora biti pod tem kamnitim gozdom tudi dosti ostankov prazgodovinskih živali.

Usodna povezanost Anglije in Nizozemske

Februarja letos je nemški publicist Konrad Kutscher objavil v berlinski reviji »Wirtschaft und Wehr« članek, v katerem obravnava strateški položaj Nizozemske. V članku zatrjuje, da Nizozemska do konca preteklega leta sploh ni imela lastne obrambne politike. In te tudi ni potrebovala, saj je imela za seboj Veliko Britanijo, ki je zmerom uspešno varovala njene interese. Če Nizozemska v zadnjih sto letih ni okusila vojne, je bilo to zaradi tega, ker so Nizozemci lahko mirno računali, da bo Anglija že našla sredstev za obrambo nizozemske kolonialne posesti.

V letošnjem letu je pa začela Nizozemska v skladu s svojo obrambno zakonodajo voditi samostojnejšo vojaško politiko. Avtor pa dvomi, da bi novo oboroževanje moglo zavarovati obrambo nizozemske Vzhodne Indije, ki se sama ne more uspešno braniti brez angleškega sodelovanja. Tega dejstva se dobro zavedajo tudi nizozemski vojaški strokovnjaki. Vzhodna Indija ni samo edini prehod med Indijo in Tihim oceanom, temveč tudi edini most med Azijo in Avstralijo. Članek je mnenja, da obstaja skrivni holandsko-angleški sporazum za obrambo južnozahodnega Tihega oceana in po-

roča o skrivnostni konferenci admirala H. M. S. Kenta z nizozemskimi pomorskimi strokovnjaki leta 1934. Bržkone so tudi pogosti izprehodi britskih vojaških in gospodarskih strokovnjakov na Javo razumljivi samo v tej zvezi. Kutscher zaključuje z ugotovitvijo usodne povezanosti interesov Nizozemske in Velike Britanije.

Angleži komentirajo ta članek in pravijo, da Kutscherova dognanja sama najboljše dokazujejo nesresničnost nemških trditev o agresivnih namerah Anglije proti Nizozemski.

MIHAJL I. KALININ
član sovjetskega sveta komisarjev se je na zadnjem zasedanju v Moskvi izjavil

za preložitve vojni operacij na pomlad. Videti je, da je zmagala nasprotna struja, ker pripravljajo sovjeti nove močne rezerve za boje pri Savi ob jezeru Kianta.

MARIJ SKALAN

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI 55

Yagirjev obraz se je še bolj divje spajal, Ramas pa je kričnil v nepopisnem vznemirjenju:

»Oče!«

»Sin!« je vzkliknil Takur, se okrenil k Ramasu, ga objel in poljubil: »Kdo te je priklenil kakor žival? Ta-le?«

»Da, oče...« Kje imaš ključce?« je zakričal na Yagirja. Ki se je trudil, da bi odgovoril, a še ni mogel.

»Ima jih gotovo pri sebi,« je dejal Ramas.

»Potem dovoli, da ti pretaknem žepe,« je rekel Takur in segel Yagirju najprej v žep pri suknjiču in nato še pri hlačah. »Tu so!« je vzkliknil, ko jih je našel, stopil k Ramasu in ga osvobodil spon.

»Oče oče...« je ječjal Ramas in onih Takuriu v naročje. »Prišel si o pravem času. Če bi se bil le za hip zakasnil, bi me našel že mrtvega.«

»Usoda, ki je ubila moje življenje, je vsaj tebi namenila boljšo pot. Niso te strli in te nikoli ne bodo. Oba skupaj sva dovolj močna, da premagava vse sovražnike,« je dejal Takur. »Sedaj pa mora-

va najprej poskrbeti za tega tu! Prijel je odrevenega Yagirja, ga dvignil od tal in položil na posteljo. Potem ga je vklestil v spono, kakor je bil vklestjen prej Ramas.

»To, kar si namenil mojemu sinu, sem namenil jaz tebi, veliki Yagiri Seoni!« je spregovoril Takur Indor, ko je opravil to delo.

»Preklet!« je siknil Yagiri, ki je po prenehanju omrtvičenja zopet lahko govoril.

»Lahko preklinjaš kolikor ti je drago, toda iz rok te ne izpustim več.«

»Kdo te je obudil? To je izdajstvo!«

»Tisti, ki je višji od tebe in od vseh v Raynipuru.«

»Rayani?«

»Rayani. Z njegovo vpravitvijo v življenje je napočil čas velikih obračunov, ki ga terjajo grehi, ki si jih zagrešil nad menoj, nad mojim sinom in nad tolikimi drugimi nedolžnimi v tej naselbini velikih Rayanij.«

»Ne slavi zmage pred koncem,« je siknil Yagiri Seoni. »Moja oblast je v Ra-

yanipuru še vedno tako velika, da lahko stre vse, tudi Rayanija.«

»O tem zelo dvomim,« je odgovoril namesto Takurja Indorja sam Rayani, ki je prav tisti trenutek vstopil s filozofom Hampurjem Kamthijem.

»Mrlič!« spadajo v grobove!« je dejal Yagiri Seoni. »Vaša oblast se je nehala že pred tisoč leti. V tem času je hodilo življenje v Rayanipuru svoja pota. Nobene pravice nimate, da bi ga spremeni.«

»Hodilo je pota zla,« je odvrnil veliki.

»Jaz sem pa ustanovil naselbino zadnjih ljudi zato, da bi dosegli vsaj nazadnje tisto popolnost, katere niso mogli prej. Ako bi bil vedel, da se bodo tudi iz vrst tistih izbrancev, ki sem jih pripeljal sem, rodili ljudje tvoje vrste, potem Rayanipura sploh ne bi bil ustanovil. Bilo bi boljše, da bi poginili z drugimi vred.«

»Ljudje so ostali ljudje,« se je vmešal filozof.

»Jaz sem si želel njihovega dviga do popolnosti, ki je bila vedno sen najplemenitejših.«

»A samo sen. Človeška bitnost je združitev dobrega in zlega. Oboje se prepleta v enoto, ki šele v boju ustvarja življenje. Brez tega boja ne bi bilo napredka; da, še merila vrednot ne bi bilo.«

»Vi torej zlo zagovarjate?« se je zasuknil Rayani.

»Nikakor,« je hitel pojasnjevati filozof.

»Zlo je zlo. Ono je povzročalo v vseh časih škodo in trpljenje, a prav s tem ustvarjalo podlago za višja etična hotenja. Človeka in njegovo življenje je treba pojmovati celostno.«

»A to še nikakor ne opravičuje dejani Yagirja Seonija!« je dejal Rayani.

»Menim samo,« je pojasnjeval filozof, »da ne smemo pobijati njegovega zla s protizlom.«

»Kaj naj tedaj storimo?«

»Odvzemite mu oblast, sicer pa naj živi svobodno.«

»Nikoli!« je vzkliknil razsrjeno Takur Indor. »Vsako zlo terja kazen; zlo, ki ga je v svojem dosedanjem življenju storil Yagiri Seoni meni, mojemu sinu in vsem neštetim, je treba izravnati s kaznijo. Sama odstavitev ne bi zadostovala.«

»Iz tebe govori sovraštvo, sin moj!« ga je pokaral Hampur Kamthi. »Plemeniti ljudje pa sovraštva ne smejo poznati.«

»Zlo, ki ga je Yagiri Seoni povzročil meni,« se je vmešal Ramas Indor, »presega vsa druga zla. Dosega ga le zlo, storjeno mojemu očetu. Ako njega ne bi bilo, bi bil sedaj gotovo že mrtev. Kljub temu ne želim, da bi bil nasilnik kaznovan za svoje nasilje z nasiljem. Kaznujte ga s tem, da ga prisilite zlo popraviti z dobrimi deli!«

(Dalje prihodnjič.)

Kultura

Ign. Koprivec: Kmet e včeraj in danes

Za božič smo dobili svojevrsno zbirko narodopisnih črtic iz Slov. goric. Čitate-li se bodo ob pisateljevem imenu gotovo spomnili listkov, ki so izšli raztreseni po časnikih. Z drobnimi črticami je Koprivec že pred izidom knjige vzbudil zanimanje, ker je segel po snov v svoj domači kraj. Lepota Slovenskih goric in predvsem življenje njenih prebivalcev je v teh podlistkih prikazal tako, kakor ga oni sami dihalo skozi običaje in navede. Mogoče se je ob njih komu zdelo, da naj bo narodopisno blago le za muzejske zbirke; toda grdo se moti! V narodnih pesmih in običajih se samo od sebe osvetljuje tudi notranje bistvo ljudi. Za spoznavanje kmetijske duše narodopisno blago ne sme biti neka filatelizacija, temveč bogati vir vrelcev, iz katerih vas raste. Vse pa je odvisno od pravičnega notranjega odnosa do vsega tega. Koprivec ga ima in v tem je še posebna moč njegove knjige. To delo nima le svoj poseben narodopisni in književni pomen; več — ima predvsem družabni pomen, saj nosi v sebi novo misel, socialno misel!

Knjiga vsebuje 37 črtic, ki so skozi 4 letne čase nanizane od Novoletnega voščila do Jesenskih sličic in Čarodejne noči sv. Lucije v strnjeno celoto. S črtico za črtico odteka pred nami življenje slovenjgorske vasi tekom enega leta. V tem trdnem in močnem kmetiskem okviru narodnih običajev, slikovite ljudske govornice in sočnih pregovorov je razgrnjeno življenje ljudi pri delu, ko so skupaj v veselju in ob težki minuti. Stiske in težave, zagrenjenost in jeza razjedajo te ljudi, pobije jim toča, zdaj hodijo eksekutorji, zdaj pobirajo za sirote in afriške misijone, pismo noče prinašajo opomine in položnice. Ljudje pa nimajo za rdečo sol in si svetijo s treskami. Življenje bajtarjev in viničarjev kakor da se je tu že ustavilo. Sili jih v mračni srednji vek, kajti sami sebi so prepuščeni, in če ni denarja za zdravnika, si pomagajo s tem, kar jim kdo nasvetuje, z vražami in coprnijami. Toda tudi to pride nekaterim v račun. Tisti manjšini, ki živi od bede večine in ki nikdar ni bila v skladu z našimi narodnimi težnjami. Premalo je namreč ljubiti svoj narod le abstraktno in v frazah! Vas živetarji v temi, za njo je kdaj že otrpnil vsak gospodarski in kulturni napredek.

Pod grajskim bičem

To ljudsko igro v štirih slikah nam je preteklo soboto pokazalo pobeško pevsko društvo »Zarje«, ki je s tem zopet začelo svoje, nekaj časa prkinjeno delovanje. Pisatelj Franc Bajt, čigar krajše povesti so nam že znane, se je tokrat podal na novo pot. Igra je vzeta iz Mačanske dobe, godi se v Studenicih in ji je bil prvotni naslov »Studenška zgodba«. V idilično ljubezen kmečkega fanta Jožka in njegove izvoljenke Anice poseže roka studenškega grofa Ožbaltta. Anici se posreči, da se skrije pred grofom, Jožka pa ujamejo biriči in ga mučijo. Kmetje se zbirajo, da oprostijo priljubljenega fanta. Stara Urša vohuni okrog gradu in vzdržuje zvezo med zaljubljenecema. V gradu se pa izkaže, da je grajski oskrbnik

Čudovito se vse to življenje zvrsti mimo vas. Tako teče v verni resnici, brez pesniških laži. Koprivec si svojega mišljenja o vasi ni ustvaril ob kavarniškem omizju! Drugače ne bi tako iskreno in moško vzkliknil: »Kaj koristijo podpore bednim, ki jih tu pa tam prinese od kod slučaj! — Podpore ponižajo samozavest človeka, vrinejo vanj hlapčevski občutek, vrhu tega so pa še tako malenkostne, da bi človek lahko mirno umrl ob njih. Ampak sladkorčki in keksi ne ublažijo bede. Kruha je treba, ne pa pisanih zastavic, s katerimi mora stati naš človek ob cesti, ko se pripelje na vas kdo iz mesta.«

Mogoče se bo temu ali onemu nekateri beseda zdela preveč ostro nabrušena, toda žarka kuč jo je sama vsilila, posebno, če pomislimo, da je tudi kmet, posebno pa mladina, v svojem duševnem in socialnem prebujanju tako daleč, da zmore že sama postavljati in zagovarjati zahteve, do katerih je prišla v svojem razvoju.

Kakor imajo Čehi in naši sosedje Hrvati kmetstvo književno gibanje, ki je poglavalno iz prebujanja in osveščanja najširših plasti, tako smo s Koprivcem tudi Slovenci dobili svoj ruralizem. Tam pri Sv. Bolfenku v Slov. gor., kjer je doma ljudski pisatelj Belec, je v njega vrezal svojevrsno brazdo Ignac Koprivec, preprosti kočarski fant, ki je kot zidar v težkem delu preživel vse to, kar je napisal. Zato pa tudi razume okolje in sebe samega!

Ko zapreš knjigo, ti ostane vtis, kakor da si prebiral Gasparijeve razglednice. Pa še več, vtis dobiš, da je tisto, kar je ponekod povedal, bilo vprašanje srca in ljubezni do slovenjgorskega ljudstva.

Knjigi je uvod napisal Zmago Švalter, oživlja pa jo 12 ilustracij akademskega slikarja Maksa Kavčiča, ki poudarjajo nekatere običaje, zopet drugod pa besedilo razgibajo, ali pa vplivajo kot samostojni zasnutki. Škoda le, da se tiskarna ni dovolj zavedala vrednosti teh ilustracij. Slab papir je vpil nekatere finese na škodo celotnemu izrazu. Tudi naslovna vinjeta je nekoliko preveč prazna.

Knjigo je založila Glavna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, naročite pa jo tudi lahko pri avtorju pri Sv. Bolfenku. A. Debenak.

Sport

Smučarji, Ribnica na Pohorju kliče!

K OTVORITVI SKAKALNICE IN POD ZVEZINEMU PRVENSTVU V KLASIČNI KOMBINACIJI SE PRIČAKUJE ŠTEVILEN OBISK — PROMETNE ZVEZE UREJENE

Z nedeljskim tekmovanjem za podvezino prvenstvo v klasični kombinaciji, ki bo poleg zvezinega prvenstva v stafetnem teku dne 18. februarja najvažnejša prireditev, smo kar v začetku oficijelne smučske sezone na našem Pohorju postavili pred prvega izmed obeh glavnih smučskih dogodkov na področju MZSP. Čeprav bo tekmovanje za zvezino prvenstvo po svojem značaju pomembnejše, vendarle posvečamo mnogo več pažnje nedeljskemu podvezinemu prvenstvu v klasični kombinaciji, ker bo z njim zvezan drugi, izredno važen dogodek za obmejno smučarstvo: otvoritev nove smučske skakalnice v Ribnici na Pohorju.

Zamisel gojenja klasičnih disciplin smučkega sporta na področju MZSP je že pred leti prevečala naše sportne kroge ter dobila vid-

ni izraz v betnavski skakalnici, ki so jo pa kmalu kot neprimerno opustili, in najinteresnejša smučska disciplina — smučski skoki — je zopet za dalje časa izpadla s sporeda naših zimsko-sportnih prireditev.

Z velikimi materialnimi žrtvami je MZSP ob razumevanju in podpori nekaterih sportnih mecenov zgradila prvo skakalnico v Ribnici na Pohorju, ki dovoljuje za enkrat sicer le skoke do nekako 30 m, vendar pa ne moremo dovolj poudariti važnosti te okolnosti, da smo jo sploh dobili. Nova skakalnica ne bo rodila ugodnih posledic samo v smučkem sportu kot takem, njen pomen se bo pokazal tudi na drugih poljih, zlasti v tujem prometu. V prvi vrsti pa bo pozdravila skakalnico naša smučarska mladina.

Šele sedaj, ko bodo začeli naši smučarji

na domačih terenih gojiti tudi smučske skoke, bo Ribnica v polni meri zaslužila naziv središče zimskega sporta, krilatico, ki se uporablja v zvezi z njenim imenom že dalje časa, a ki se posebej poudarja po uspelem lanskoljetnem državnem prvenstvu v alpski kombinaciji, ki je poneslo ime idilično ležeče planinske vasice širom vse države.

Za nedeljsko prireditev vlada radi tega v naših sportnih krogih razumljivo zanimanje. Poleg domačih tekmovalcev je podzveza ne glede na visoke stroške povabila tri izmed naših najboljših reprezentantov v smučskih skokih: Novšaka, Priboška in Palmeta, ki bodo z ekshibicijskimi skoki ob otvoritvi vzbudili gotovo največje zanimanje za to smučsko panogo ter pokazali pot domačemu naraščaju skakačev. Ker rok za prijave k prvenstvu še ni potekel, homo o tem poročali šele kasneje.

PROMETNE ZVEZE V RIBNICI NA POHORJU

Mariborska zimsko-sportna podzveza se v polni meri zaveda visoke propagandne vrednosti nedeljskih prireditev v sportnem in tujsko-prometnem pogledu ter je radi tega ukrenila vse potrebno za čim udobnejše zveze z Ribnico na Pohorju.

Od vsakega vlaka v nedeljo bo vozil ribniški avtobus od postaje Brezno-Ribnica do trga Ribnice ter v obratni smeri. Za Mariborčane, ki ne potujejo zjutraj, bo posebno prikladen vsak z odhodom ob 10.12.

Razen tega bosta peljala goste k otvoritvi skakalnice predvidoma tudi dva avtobusa »Putnika« v nedeljo zjutraj. Prijave sprejema »Putnika«, ki bo na podlagi prijave določil številno avtobusov in čas odhoda v soboto ne bo avtobusne zveze Maribor-Ribnica.

s Nemško državno prvenstvo v umetnem drsanju na ledu si je osvojil Horst pred Rado, v tekmovanju v dvojce pa je zopet zmagal par Herber-Baier.

CRNOGORSKA SPORTNA ZVEZA

Za božične praznike so črnogorski klub ustanovili v Podgorici svojo sportno zvezo s ciljem, da združijo v njej vse črnogorske klube. Do njene ustanovitve je prišlo predvsem radi nezadovoljstva večine klubov s tajnikom podzveze. Izvoljeni upravni odbor je o svojih sklepih in ciljih obvestil vse merodajne sporine čimnilej.

MEDNARODNE DRŠALNE TEKME ODPOVEDANE

Mednarodna dršalna zveza je obvestila vse zveze, ki so v njej članjene, da odpadejo v letu 1940 vse svetovne in evropske tekme v umetnem ter hitrostnem drsanju na ledu.

s ISSK Maribor je za nedeljsko tekmovanje za podvezino prvenstvo v klasični kombinaciji, kakor tudi za samostojna tekmovanja v teku, odnosno v skokih prijavil skupno 12 tekmovalcev.

s Slovenski smučski reprezentativci Albin Jakopič bo treniral hrvatske smučarje v tekih v okviru 14 dnevnega tabora v Delnicah.

s Budimpeštanska Hungaria je v Solnu dosegla dve lepi zmagi. Premagala je mestno reprezentanco s 4:0 (1:0), državna reprezentanca Grčije pa je tekmo izgubila z 1:2 (0:1).

s Najboljši slovenski drsalci na ledu so včeraj nastopili v Zagrebu na prireditvi ZKD ter želi obilo priznanja. Na sporedu so bile točke Silve Palmelove, Emanuela Thume ter juniorskih prvakov zadnjih dveh let Bieberja in Belleta.

LIVAR SE JE ZASTRUPIL S SVINCEN

V bolnišnico se je prišel zdraviti 40 letni livar Franc Novak, zaposlen pri tvrdki Vesna-akumulator, ki se je zastrupil med delom s svincem.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsako beseda 50 den. Najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.— Družbe preklicati dopisovanja in žetonovaniški oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni tavek za enkratno objavo znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ena je vnositi v oismo skupa z naročilom ali pa na poštini položnici na čekovni račun št. 11.406. Za vse bismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

GOSTILNA TRIGLAV

Prvovrstna, samo sortirana vina iz Slovenskih in Ljubljanskih gor. izvrš na meščanska kuhinja. Se priporoča A. E. Lisjak, gostilna »Triglava«. Glavni trg 3. 13350-1

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 34
Ljubljana, Prešernova ul. 40

NA DOBRO DOMAČO HRANO

sprejemem več delavcev ali na meščencev. Kneza Kocija ulica 24-I. vrata 4. 13459-1

DIJAŠKI DOM KOČEVJE

sprejema gojence. Oskrba na mesečno din 500.—. Profesorsko nadzorstvo. 13460-1

Posesi

PARCELA

preko 10.000 m². Radvanje, po din 4.50 napredaj samo skupno. Ponudbe pod »Dobra naložba« na ogl. odd. »Večernika«. 13457-2

Kupim

KLAVIRSKO HARMONIKO manjši model, takoj kupim. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13442-3

DVE MOŠKI KOLESI rabljeni, kupi pekarna Belina Studenci. 13446-3

Prodaj

MOŠKI KOŽUH

v dobrem stanju napredaj za din 300.—. Vogrinc, Aleksandrova c. 57-I. 13454-4

MODERNA SPALNICA nova, kavkaški oreh, 11 kv. scv. napredaj za 3600 din. Mizarstvo, Frankopanova 23 13464-4

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPALNI ČENI

Prodaja za
MARIBOR

Perc Oto
Gosposka 34

Stanovanje

STANOVANJE

soba, kuhinja, takoj oddam. Meljska c. 31. Krivec. 13455-5

DVO SOBNO STANOVANJE s kopalnico oddam, Vprašati Klavniška ul. 5. 13449-5

Soba odda

SOBO IN KUHINJO

oddam, Kralj Ma. jaževa 29, Studenci. 13446-7

OPREMLJENO SOBO

oddam gospodu s 1. februarjem. Koroška c. 41. 13440-7

NA STANOVANJE

sprejemem dijaka ali dijakinjo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13444-7

NA STANOVANJE

sprejemem gospoda. Smetanova 51-I. 13447-7

SOBICO

z dvema posteljami oddam poceni. Maistrova ul. 6-IV. levo. 13450-7

OPREMLJENO SOBO

oddam boljšemu gospodu. Vošnjakova 5. vrata 5. 13452-7

RADIO GODEC MARIBOR

KRALJA PETRA TRG 6

Službo išče

POŠTENO DEKLE

z dežele, z večletnimi spricavali, izurjena za vsa hišna dela, želi takoj službe. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Poštena«. 13443-10

DEKLE

mlado, pošteno, išče službo kot podnatakarica. Ni še služila v gostilni. Vprašati pri Kregarju, Aleksandrova 30. 13445-10

Soba išče

SOBICO

toplo, sončno, iščeta za februar dve gospodini. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Blizina sodišča ali Melje«. 13451-8

Službo dobi

SOBARICO

išče prvovrsten podeželski hotel v Sloveniji. Ponudbe s fotografijo pismeno na ogl. odd. »Večernika« pod »Sobarica«. 13462-9

VESTNO POSTREŽNICO sprejem takoj. Naslov pove ogl. odd. »Večernika«. 13441-9

SLUŽBA

Sprejme se uradnica za blagajno in kuhinjo. Plača din 1400, kavčica din 25.— do 30.000.—. Naslov: Keramika Orožnova ul. 6. 13448-9

Kam, kje?

VINA

najboljša in najcenejša za dom dobite pri Senici, ulica Kneza Kocija 13438-17

TELEGRAMI

V soboto »Kmečki ples« v gostilni Kren (Klemenčak) Pobrežje, Pohorska godba. 13453-17